

INGEZONDEN.

SOORTELIJK GEWICHT VAN BLOED.

De Heer J. BRAND (dit *Tijdschrift* blz. 1238) heeft gelijk; ik heb er niet zoo aan gehecht, dat het s. gew. van water bij 15° C., niet is = 1, maar = 0.99916.

Practisch geeft dit geen verschil, zooals de Heer BRAND reeds opmerkte, maar het vermindert ook niet van beteekenis het bewijs, dat de bepaling met het mengsel nauwkeurig geschiedt.

Waar toch eenerzijds ervaren onderzoekers, zooals GRAWITZ, die het s. gew. uitsluitend bepaalden met den pycnometer, nog voor hetzelfde bloed uit 2 gelijktijdig gevulde pycnometers zulke verschillende cijfers vinden, wat zij toeschrijven aan het opzuigen van serum uit de wondrandjes, geeft anderzijds ook de indirecte bepaling waarnemingsfouten door het vaststellen van het tijdstip van evenwicht en door het aflezen op den kleinen 1) areometer in een cylinderglas.

Wanneer ik nu voor het bloed genomen uit een vingerwondje, met den pycnometer na aftrek van de dus grootere fout een s. gew. krijg van 1037 als gemiddelde uit 2 bepalingen en met de indirecte methode 1038, dan vind ik dit nog een afdoend bewijs voor nauwkeurig werken.

Toch moet men zorgvuldig wegen anders komt er van de pycnometerbepaling heelemaal niets terecht, maar ik legde er ook daarom den nadruk op, omdat dit nauwkeurig wegen in de gewone practijk niet uitvoerbaar is, terwijl de indirecte methode ook met mijn mengsel niet alleen gemakkelijk, maar tevens nauwkeurig kan worden verricht, zooals ik mede door de contrôle met den pycnometer bewezen acht.

De door mij medegedeelde getallen laat ik niet poseeren als absolute waarden, maar ik geloof toch dat zij er zich weinig van verwijderen.

Den Heer BRAND, die blijkens zijn „eenige physisch-chemische getallen” in den Feestbundel van Prof. STOKVIS aan physisch-chemisch onderzoek gewend is, ben ik dankbaar voor zijn opmerking, te meer daar het mij een aanleiding is geweest om den mij onbekenden chemiker-kalender ook aan te schaffen.

Onze Lieve Vrouwe Gasthuis, Amsterdam.

Dr. N. P. VAN SPANJE.

XIIIe CONGRÈS INTERNATIONAL DE MÉDECINE,

Paris, 2—9 Août 1900.

En raison du désir exprimé par M. le Président de la République de clôturer le Congrès, le Programme des Fêtes se trouve un peu modifié et arrêté définitivement de la manière suivante:

1) Om het aflezen te vergemakkelijken liet ik daarom bij den Heer GEISLER een areometer maken met vrij langen steel en slechts verdeeld van 1020 af.